

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 4336
Ημερομ. Κατάθεσης: 31/3/2025



ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου
Βουλευτής Λακωνίας
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 31.03.2025

Προς: Την Υπουργό Πολιτισμού κα Λίνα Μενδώνη

Θέμα: Τρία νέα αιολικά πάρκα στη Μάνη απειλούν τον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά.

Με ανησυχία η τοπική κοινωνία της Μάνης παρακολουθεί την εξέλιξη του σχεδίου εγκατάστασης δικτύου υψηλής τάσης από εταιρεία αιολικής ενέργειας, το οποίο προβλέπει τη διέλευση καλωδίων μέσω του αρχαιολογικού χώρου του Μυστρά. Σύμφωνα με την πρόταση της εταιρείας όπως τέθηκε για διαβούλευση τον Ιούλιο του 2024 (<https://epgm.yren.gr/src/App/w1/1931>), αλλά και σύμφωνα με ενημερωτική επιστολή που μας έχει στείλει η ομάδα Σώστε τα Βουνά της Μάνης, η εν λόγω εταιρεία σχεδιάζει να συνδέσει τρία νέα αιολικά πάρκα στην Μάνη με το εθνικό δίκτυο στην Στερεά Ελλάδα μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου.

Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, η εταιρεία προτείνει να εγκαταστήσει δίκτυο υψηλής τάσης που θα περνά όχι μόνο μέσα από τον Ταΰγετο, αλλά και μέσα στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά, ώστε να συνεχίζει προς την Αρκαδία και να περνάει στην Στερεά Ελλάδα μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου. Ο σχεδιασμός αυτός όμως ελάχιστα σχολιάζεται στην Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που έχει καταθέσει προς έγκριση η εν λόγω εταιρεία.

Επισημαίνεται ότι ο Μυστράς είναι μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO και υπόκειται σε απόλυτη προστασία σύμφωνα με τη Συνθήκη του 1981. Το σχέδιο αυτό εγείρει σοβαρά ερωτήματα, τόσο ως προς τη νομιμότητα όσο και ως προς την περιβαλλοντική και πολιτιστική του επίδραση.

Επιπλέον, από τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) που υπέβαλε η εταιρεία, διαπιστώνονται σοβαρές ελλείψεις και ανακρίβειες σε ό,τι αφορά τις επεμβάσεις στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά.

Συγκεκριμένα:

Η ΜΠΕ παρουσιάζει ελλιπώς την επίδραση του έργου στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά. Στο σχετικό κεφάλαιο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αναφέρει – εμφανώς λανθασμένα και παραπλανητικά - ότι εντός των διοικητικών ορίων των Π. Ε. Μεσσηνίας – Λακωνίας δεν εντοπίζονται μνημεία χαρακτηρισμένα ως παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς: **MORES II, Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, σελ.5-12**

5.1.5 Έλεγχος περιοχών αποκλεισμού (σύμφωνα με το άρθρο 6 της Κ.Υ.Α. 49828/2008)

Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Κ.Υ.Α. 49828 (ΦΕΚ 2464/Β'/3.12.2008), με την οποία εγκρίθηκε το Ε.Π.Χ.Σ. & Α.Α. για τις Α.Π.Ε., η προτεινόμενη θέση εγκατάστασης, Α.Π. και συνοδευτικά έργα (δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας) **δεν εμπίπτει**, εν γένει, εντός των κατηγοριών των περιοχών αποκλεισμού του άρθρου 6 της Κ.Υ.Α., στις οποίες περιλαμβάνονται:

Τα κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και τα άλλα μνημεία μείζονος σημασίας της παρ. 5 86) του άρθρου 50 του ν. 3028 / 2002, καθώς και οι οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α που έχουν καθοριστεί κατά τις διατάξεις του άρθρου 91 του ν. 1892 / 1991 ή καθορίζονται κατά τις διατάξεις του ν. 3028 / 2002.

Εντός των διοικητικών ορίων της Π.Ε. Μεσσηνίας - Λακωνίας **δεν εντοπίζονται μνημεία χαρακτηρισμένα ως παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς**, όπως φαίνεται και στην παρακάτω εικόνα

Μελετητής: *ECOMED E.E. (www.eco-med.gr)*

5-12

Το σχέδιο εγκατάστασης πυλώνων υψηλής τάσης δεν παρουσιάζεται πουθενά στο σχετικό με το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ κεφάλαιο της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της εταιρείας. Παρουσιάζεται μόνο στο όγδοο κεφάλαιο της μελέτης σε έναν πίνακα με αρχαιολογικούς χώρους, χωρίς περαιτέρω σχόλιο - **MORES II, Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, σελ.8-139:**

Πίνακας 8-13: Χώροι Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην περιοχή μελέτης στην περιοχή του έργου της ηλεκτρικής διασύνδεσης

Ονομασία	Δημ. Ενότητα	Είδος Μνημείου	Καθεστώς Προστασίας	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Απόσταση (χλμ.)
Αμύγκλες Λακωνίας	Αμύγκλες	Κηρυγμένος Χερσαίος Αρχαιολογικός Χώρος	ΥΑ 11707 ΦΕΚ: 429/Β'/1966-07-08 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/53475/1450 π.ε. ΦΕΚ: 578/Β'/1997-07-14	Οικιστικά και ταφικά κατάλοιπα τάφου, και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και ιερά που μαρτυρούν την χρήση του χώρου από τη μεσοελλαδική μέχρι και τη ρωμαϊκή περίοδο.	0,031
Μυστράς		Κηρυγμένος Χερσαίος Αρχαιολογικός Χώρος, Ζώνη Β	ΥΑ 9309 ΦΕΚ: 282/Β'/1969-04-26 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/19536/561 ΦΕΚ: 775/Β'/1988-10-26 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/33096/888 ΦΕΚ: 802/Β'/1986-11-21 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/46604/881 ΦΕΚ: 1060/Β'/1991-12-31 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/24700/744 ΦΕΚ: 626/Β'/2001-05-25 ΒΔ 25-2-1922 ΦΕΚ: 28/Α/1922-02-26 ΒΔ 19-4-1921 ΦΕΚ: 68/Α'/1921-04-26 ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/562/49 ΦΕΚ: 13/ΑΑΠ/2007-01-22 Αριθμ. ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/84681/2653 ΦΕΚ: 12/ΑΑΠ/2012-01-30	Το Κάστρο του Μυστρά , στην κορυφή του λόφου, περιλαμβάνει δύο περιβόλους και την οικία του φρούραρχου. Κάτω από το Κάστρο αναπτύσσεται η πόλη, που αποτελείται από την Άνω Χώρα ή Χώρα, την Κάτω Χώρα ή Μεσοχώρα και την Έξω Χώρα. Η πολιτεία περιβάλλεται από ισχυρό περίβολο, ενώ ένας δεύτερος περίβολος χώριζε την Άνω από την Κάτω Χώρα.	0
Πόλη Σπάρτης	Σπάρτης	Κηρυγμένος Χερσαίος Αρχαιολογικός Χώρος, Πόλη Σπάρτης Ζώνη Α&Β	ΥΑ 18355/1037 ΦΕΚ: 83/Β'/1960-02-20 ΥΑ 19121 ΦΕΚ: 538/Β'/1969-08-29 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/19033/1053 ΦΕΚ: 351/Β'/1995-05-04 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/19033/1053 ΦΕΚ: 965/Β'/1995-11-22 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ5/37652/2107 ΦΕΚ: 754/Β'/1996-08-27 ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/49608/2494 ΦΕΚ: 201/ΑΑΠ/2012-06-14 ΥΑ 3833 ΦΕΚ: 445/Β'/1970-06-29	Η αρχαία Σπάρτη, εκτός από τον χώρο της Ακρόπολης στον πιο ψηλό από τους λόφους της Σπάρτης, καλύπτεται σε μεγάλο μέρος της από τη σύγχρονη πόλη, που ιδρύθηκε το 1843.	2,05
Τρίκορφα Φαλάνθου	Τρίπολης	Κηρυγμένος Χερσαίος Αρχαιολογικός Χώρος	ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΑΧΜΑΕ/153995/81135/5668/2564 ΦΕΚ: 326/ΑΑΠ/2013-09-13	Τα Τρίκορφα, που αποτελούν τόπο αντίστασης των Ελλήνων στην εξουσία των Οθωμανών, απλώνονται σε κορυφές του όρους Μαϊναλόν (Ζάρκοβα) Δ-ΒΔ της Τρίπολης, Β-Α της Σολίμνας και Ν-ΝΑ του Μανιάδου. Στις κορυφές αυτές είχε κατασκευαστεί ένα σύνολο ταμπουριών (μικρές λίθινες κατασκευές χωρίς συνδετική ύλη, δηλαδή ξερολιθιές), που λειτουργούσαν ως μικρά σχυρά για τον έλεγχο των δρόμων προς τη Γορτυνία και την Αχαΐα.	0

Μελετητής: *ECOMED E.E. (www.eco-med.gr)*

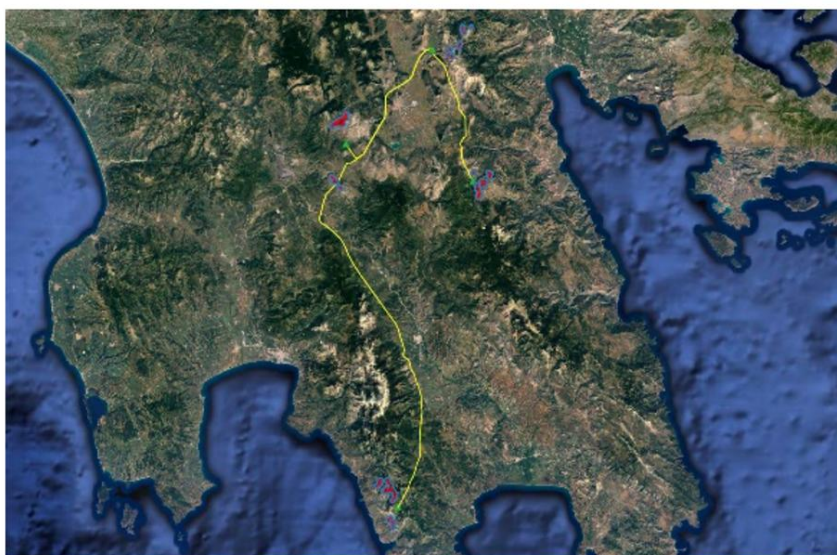
8-139

Η αναφορά στον πίνακα της σελίδας 8-139 δηλώνει ότι η απόσταση των καλωδίων από τον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά θα είναι «0», δηλαδή το έργο θα βρίσκεται μέσα στον αρχαιολογικό χώρο:

Πίνακας 8-13: Χώροι Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην περιοχή μελέτης στην περιοχή του έργου της ηλεκτρικής διασύνδεσης

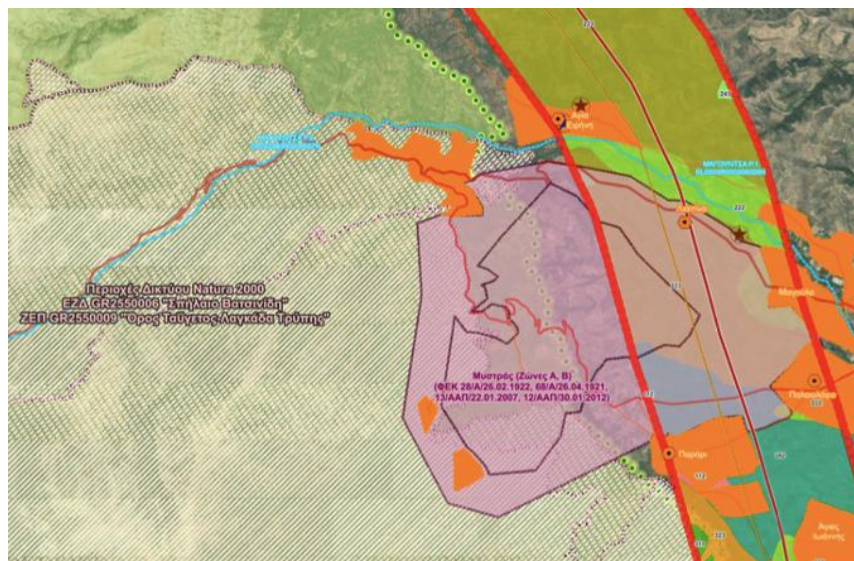
Ονομασία	Δημ. Ενότητα	Είδος Μνημείου	Καθεστώς Προστασίας	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Απόσταση (χλμ.)
Αιολικός Λακωνίας	Αιολικός	Κρητογενής Χερσαίος Αρχαιολογικός Χώρος	ΥΑ 11707 ΦΕΚ: 429/Β'/1966-07-08 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/53475/1450 π.ε. ΦΕΚ: 578/Β'/1997-07-14	Οικιστικά και ταφικά κατάλοιπα τάφοι, και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και ιερά που μαρτυρούν την χρήση του χώρου από τη μεσοελλαδική μέχρι και τη ρωμαϊκή περίοδο.	0,031
Μυστράς		Κρητογενής Χερσαίος Αρχαιολογικός Χώρος, Ζώνη Β	ΥΑ 9309 ΦΕΚ: 282/Β'/1969-04-26 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/19536/561 ΦΕΚ: 775/Β'/1988-10-26 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/33096/888 ΦΕΚ: 802/Β'/1986-11-21 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/46604/881 ΦΕΚ: 1060/Β'/1991-12-31 ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/24700/744 ΦΕΚ: 626/Β'/2001-05-25 Βδ. 25-2-1922 ΦΕΚ: 28/Α/1922-02-26 Βδ. 19-4-1921 ΦΕΚ: 68/Α/1921-04-26 ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/562/49 ΦΕΚ: 13/ΑΑΠ/2007-01-22 Αριθμ. ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ30/84681/2653 ΦΕΚ: 12/ΑΑΠ/2012-01-30	Το Κάστρο του Μυστρά, στην κορυφή του λόφου, περιλαμβάνει δύο περιβόλους και την οικία του φρούραρχου. Κάτω από το Κάστρο αναπτύσσεται η πόλη, που αποτελείται από την Άνω Χώρα ή Χώρα, την Κάτω Χώρα ή Μεσοχώρα και την Έξω Χώρα. Η πολιτεία περιβάλλεται από ισχυρό περίβολο, ενώ ένας δεύτερος περίβολος χωρίζει την Άνω από την Κάτω Χώρα.	0

Σε άλλο σημείο της η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αποτυπώνει την γενική πορεία της εναέριας διασύνδεσης περιληπτικά μέσω ενός χάρτη (σελίδα 6-30), πάλι χωρίς αναφορά στον Μυστρά (βλ. απεικόνιση παρακάτω):



Εικόνα 6-14: Οριζοντιογραφία Όδευσης Υ/Σ MORES II προς το νέο ΚΥΤ Νεσπάνης

Η Εταιρεία απεικονίζει με περισσότερη λεπτομέρεια την πορεία της εναέριας διασύνδεσης σε έναν δεύτερο χάρτη, που βρίσκεται όμως σε ξεχωριστό αρχείο (με την ονομασία SI - Xartis Xriseis Gis MORES II_1_25000_2 of 3_SIGNED N.pdf) που εμφανίζεται ως τμήμα της αίτησης αδειοδότησης αλλά δεν συμπεριλαμβάνεται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ούτε και εμφανίζεται στον αναλυτικό πίνακα περιεχομένων της ΜΠΕ, ο οποίος έχει ξεχωριστό τμήμα για τους χάρτες. Στον ειδικό αυτό χάρτη φαίνεται ότι οι προτεινόμενοι πυλώνες του δικτύου υψηλής τάσης περνούν ακριβώς μέσα από τον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά. Αυτό φαίνεται στο παρακάτω απόσπασμα του χάρτη, όπου η λεπτή κόκκινη γραμμή είναι το καλώδιο υψηλής τάσης που διασχίζει τον αρχαιολογικό χώρο:



Εικόνα 1 Αρχείο SI - Xartis Xriseis Gis MORES II_1_25000_2 of 3_SIGNED N.pdf

Η ανακρίβεια επαναλαμβάνεται για δεύτερη φορά (στη σελίδα 8 -137) όπου αναφέρεται ότι στην Μεσσηνία και την Λακωνία δεν υπάρχει πολιτιστικό μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς. Η ύπαρξη του Μυστρά εκ νέου παραλείπεται (Βλ. πλήρη απεικόνιση της σχετικής παραγράφου της Μελέτης παρακάτω):

8.6.3 Πολιτιστική κληρονομιά

Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας καθορίζεται κυρίως από τον ν. 4858/2021 «Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς» (ΦΕΚ 220/Α'/19.11.2021), στον οποίο έχουν ενσωματωθεί και οι όροι των σχετικών ευρωπαϊκών και διεθνών Συμβάσεων. Το έργο πρέπει να συμμορφώνεται με τους όρους και τις προϋποθέσεις του ανωτέρω νόμου, να κατασκευάζεται και να λειτουργεί με την παρακολούθηση των αρμόδιων Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Α., σύμφωνα και με τους όρους του Μνημονίου Συναντίληψης και Συνεργασίας, που θα καταρτισθεί ανάμεσα στον φορέα του Έργου και το ΥΠ.ΠΟ.Α., κατά τις διατάξεις των άρθρων του κεφ. Γ' του Ν. 4072/2012 «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος κ.λπ.» (ΦΕΚ 86/Α'/11.04.2012).

Εντός των διοικητικών ορίων της Π.Ε. Μεσσηνίας και Λακωνίας δεν εντοπίζονται μνημεία χαρακτηρισμένα ως μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο πλησιέστερος παραδοσιακός οικισμός της Π.Ε. Λακωνίας και Μεσσηνίας είναι οι Θαλάμες και η Λαγκάδα ο και απέχουν 1.645 μ. και 1.455 μ. περίπου σε ευθεία γραμμή από την Α/Γ 30 και την Α/Γ15

Στον παρακάτω πίνακα δίνονται οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία στην περιοχή μελέτης, καθώς και οι αποστάσεις τους από έργο.

Δεδομένου ότι οι Εφορείες Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας και Λακωνίας, έχουν ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες, (βλ. ΕΦΑΜΕΣ: 306727/11.07.2024 και ΕΦΑΛΑΚ: 307413/11.7.2024),

Δεδομένου ότι στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της εν λόγω εταιρείας ξεκάθαρα μπορούν να διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις σε ό,τι αφορά τις επεμβάσεις στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά,

Ερωτάται η κα Υπουργός:

1. Γιατί εξετάζει το Υπουργείο Πολιτισμού το ενδεχόμενο να επιτρέψει την εγκατάσταση δικτύου υψηλής τάσης στον αρχαιολογικό χώρο του Μυστρά, παρά την προφανή αντίθεσή του με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο; Ποιες είναι οι πρόσθετες πληροφορίες που ζητούν οι υπηρεσίες και θα έκαναν ενδεχομένως αποδεκτή από το Υπουργείο Πολιτισμού την θετική γνωμοδότηση;
2. Ποιες ήταν οι ελλείψεις της ΜΠΕ που εμπόδισαν τις Εφορείες Αρχαιοτήτων να γνωμοδοτήσουν άμεσα αρνητικά;
3. Τι μέτρα σκοπεύει να λάβει το Υπουργείο ώστε να διασφαλιστεί ότι παρόμοιες περιπτώσεις δεν θα επαναληφθούν στο μέλλον;
4. Ποιες κυρώσεις μπορεί να επιβληθούν σε εταιρείες που παραπλανούν σκοπίμως τις υπηρεσίες του Υπουργείου με ανεπαρκείς ή ανακριβείς μελέτες;
5. Πώς διασφαλίζεται η προστασία μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς, όπως ο Μυστράς από έργα που απειλούν τη φυσική και πολιτιστική τους ακεραιότητα;

Η Ερωτώσα Βουλευτής

Παναγιώτα (Νάγια) Γρηγοράκου